

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Lubora Veselého a soudkyně JUDr. Markéty Čermínové a JUDr. Elišky Galiazzo ve věci

žalobce: **LTC PRAHA, spolek**, IČ 49277596
sídlem Letenské sady 32, 170 00 Praha 7
zastoupený advokátkou Mgr. Kateřinou Mík Špoulovou
sídlem Haštalská 27, 110 00 Praha 1

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalobce:
LTC 1904, o.s., IČ 22747231
sídlem Gorazdova 1996/13, 120 00 Praha 2
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Bokotejem
sídlem Táborská 23, 130 00 Praha 3

proti
žalované: **Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**
IČ 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o určení vlastnictví,

k odvolání žalobce a vedlejšího účastníka na straně žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 29. června 2017, č.j. 6 C 21/2004-288,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Záhrubská

- II. Žalobce a vedlejší účastník na straně žalobce **jsou povinni** zaplatit žalované společně a nerozdílně náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Uvedeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu o určení, že žalobce je vlastníkem stavby č. xx – nouz. na parcele č. xxx v katastrálním území Xxx, obec Praha, a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
2. Vycházel ze zjištění, že spolek LAWN-TENNIS CLUB PRAHA (dále jen „původní LTC“) vybuřoval v roce 1926 výlučně z vlastních prostředků budovu č. xx - provizorní klubovnu na pozemku č. xxx v k. ú. Xxx patřícímu tehdy J. R., dědicové po J. R. smlouvou ze dne 21. 8. 1928 pozemek prodali československému státu, převod vlastnictví byl zapsán do pozemkové knihy, následně byl z pozemku po jeho rozdělení vyčleněn pozemek č. xxx a poté pozemek č. xxx, u kterého je v pozemkové knize evidována klubovna nouzové č. xx. Ve smlouvě ze dne 21. 8. 1928 se československý stát zavázal trpět pachtýře a nájemce po dobu, dokud neuplyne doba smluvní výpovědi. V současné době je jako vlastník pozemku č. xxx s budovou bez č.p. v katastru nemovitostí zapsána žalovaná. Spolek původní LTC byl vymazán ze spolkového katastru podle zákona č. 187/49 Sb. na základě výnosu Ministerstva národní bezpečnosti ze dne 15. 6. 1950, což bylo zaznamenáno v katastru. Žalobce vznikl na základě registrace Ministerstva vnitra dne 31. 5. 1991. Žalobce uplatnil u soudu restituční nároky vůči SK Slavia Praha formou žaloby o uzavření dohody o vydání věcí podle zákona č. 232/91 Sb. s cílem mimo jiné získat zpět do vlastnictví předmětnou klubovnu a movité věci v ní se nacházející. Rozsudkem Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 9. 2. 1994, sp. zn. 17 Cm 192/92, byla žaloba zamítnuta s tím, že žalobce neprokázal ke dni 31. 3. 1948 vlastnické nebo jiné majetkové právo ke klubovně a k movitým věcem, k odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 7. 12. 1994, č.j. 5 Cmo 195/94-70, potvrdil tento rozsudek ze stejných důvodů ve vztahu k předmětné klubovně a změnou tohoto rozsudku vyhověl žalobě ohledně povinnosti žalovaného vydat žalobci požadované movité věci nacházející se v klubovně. Dále soud prvního stupně uvedl, že o existenci návaznosti žalobce na původní LTC vypovídá jednak totožnost v označení právnické osoby, totožnost sídla, stejný účel a předmět činnosti, stejná teritoriální působnost i totožná vnitřní organizace, původní LTC po zániku v roce 1950 nejprve přešel pod organizaci Sokola a posléze byl zakomponován pod SK Slavia Praha, přičemž vždy zachoval svou formaci jako tenisový oddíl, a na základě usnesení mimořádné valné hromady členstva tenisového oddílu SK Slavia Praha ze dne 27. 5. 1991 se rozhodl obnovit svou původní samostatnost a nabýt právní subjektivity. Rovněž ve stanovách žalobce je zakotveno, že klub je pokračovatelem původního LTC direktivně zrušeného po 31. 3. 1948. V případě žalobce se tedy jedná o znovu vzniklou dobrovolnou organizaci a pokračovatele původního LTC. Po právní stránce soud prvního stupně uvedl, že původní LTC se stal vlastníkem předmětné klubovny jako samostatné věci do doby, než by mu skončilo právo užívání pozemku, na kterém byla klubovna postavena, žalobci svědčilo právo nájmu k tomuto pozemku i k ostatním, na kterých byly vybudovány tenisové kurty a stadion, jinak by nemohl pořádat tenisové mezinárodní turnaje. Pokud původní LTC byl vymazán ze spolkového katastru na základě výnosu Ministerstva národní bezpečnosti ze dne 15. 6. 1950 a následně byl zahrnut jako tenisový oddíl do Sokola Praha 7, musel podle zákona č. 187/49 Sb. přejít majetek (tedy i předmětná klubovna) jako majetek náležející žalobci ke dni 31. 3. 1948 podle § 9 zák. č. 187/49 Sb. na Československou obec sokolskou a následně na stát, jak lze dovodit z hospodářské smlouvy o trvalém užívání národního majetku, ze dne 28. 12. 1977, kterou byl pozemek i se stavbou klubovny

dán do trvalého bezplatného užívání SK Slavia Praha. Ke změně vlastnictví k předmětné klubovně tak došlo na základě zákona č. 187/49 Sb., a znovunavrácení takového majetku bylo možné pouze na základě restitučních zákonů č. 173/90 Sb. a č. 232/91 Sb., v takovém případě se nelze domáhat určení vlastnictví vlastnickou žalobou podle § 126 odst. 1 obč. zák. Veden tímto závěrem soud prvního stupně žalobu zamítl a jako obiter dictum vyslovil názor, že náprava vlastnických práv žalobce již nyní rozhodnutím soudu není možná, uvedení do spravedlivého stavu je možné pouze dobrovolným jednáním žalované, které není právně vynutitelné. Tyto skutečnosti soud prvního stupně považoval za závažné a zvláštního zřetele hodné, a proto o nákladech řízení rozhodl podle § 150 o. s. ř.

3. Rozsudek napadli odvoláním žalobce a vedlejší účastník na jeho straně. Řízení o odvolání vedlejšího účastníka bylo již pravomocně zastaveno usnesením Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 15. 2. 2018, č.j. 6 C 21/2004-309, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2018, č.j. 11 Co 176/2018-321.
4. Žalobce v podaném odvolání uvedl, že soud prvního stupně řádně doplnil řízení a správně zjistil kontinuitu trvání aktivní činnosti žalobce, a tedy jeho návaznost a pokračování ve vztahu k původnímu LTC. Správně rovněž konstatoval, že žalobce se stal vlastníkem jím vybudované klubovny. Soud prvního stupně však neuvedl žádné rozhodnutí správního úřadu, na jehož základě by měl žalobce své vlastnické právo k předmětné klubovně pozbýt, bez vydání takového rozhodnutí správním orgánem nemohlo k pozbytí vlastnického práva podle zákona č. 187/49 Sb. dojít. Označil za chybný závěr soudu prvního stupně o nemožnosti domáhat se ochrany vlastnického práva určovací žalobou, a to tím spíše za stavu, kdy soud prvního stupně považuje nárok žalobcem uplatněný za oprávněný z hlediska spravedlnosti, ve svém rozhodnutí však přesto na ideu materiální spravedlnosti rezignoval a rozhodl pouze formálně právně. Za tohoto stavu však měl soud postupovat i s ohledem na judikaturu Ústavního soudu ústavně konformním způsobem, přičemž dosažení spravedlnosti v této věci nebrání vlastnické právo nebo právní jistota jiných osob, které by mohly být vyhověním žalobě dotčeny. Chybí tedy pouze dobrá vůle českého státu k nápravě zjevné křivdy. Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobě vyhověl.
5. Vedlejší účastník se ve vyjádření k odvolání ztotožnil s argumentací žalobce včetně jeho odvolacího návrhu.
6. Žalovaná se k odvolání písemně nevyjádřila, při jednání odvolacího soudu dne 27. 3. 2019 uvedla, že soud prvního stupně postupoval podle závazného právního názoru odvolacího soudu, jeho závěry jsou tedy správné. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a přiznal jí právo na náhradu nákladů řízení.
7. Při odvolacím jednání konaném dne 27. 3. 2019 obě strany uvedly, že mezi nimi probíhají mimosoudní jednání ohledně komplexního vyřešení vztahů v dané lokalitě, žalovaná však nesouhlasila s odročením odvolacího jednání za účelem možné mimosoudní dohody, výslovně uvedla, že rozhodnutí odvolacího soudu není překážkou pro další mimosoudní jednání. Za tohoto stavu odvolací soud neměl důvod jednání odročovat, a proto přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku včetně předcházejícího řízení podle § 212 a § 212a o. s. ř. a neshledal odvolání žalobce důvodným.
8. Odvolací soud nemá důvod cokoliv měnit na svých právních názorech vyslovených v kasačním rozhodnutí ze dne 27. 4. 2016, č.j. 11 Co 65/2016-248, na těchto závěrech setrvává a ve shodě s tímto rozhodnutím proto uvádí následující.

9. Soud prvního stupně správně vycházel z toho, že otázku vzniku vlastnického práva k předmětné budově je třeba posuzovat podle právních předpisů účinných v době jejího vybudování (v roce 1926), tedy podle příslušných ustanovení obecného zákoníku občanského č. 946/1811 Sb. z. s. (dále jen o. z. o.). Tento předpis při úpravě vztahu pozemku a stavby na něm vybudované vycházel v § 297 ze zásady superficies solo cedit, avšak pouze v případě staveb, které byly na půdě zřízeny s tím úmyslem, aby tam trvale zůstaly, tedy u staveb trvalých a nikoli dočasných. U dočasných staveb se naopak uvedená zásada neuplatní, což znamená, že taková stavba se nestává součástí pozemku, na němž je postavena, zůstává samostatnou věcí, a vlastnicky proto patří tomu, kdo ji vybudoval, a nikoli vlastníku pozemku. Z toho vyplývá, že v případě dočasných staveb nelze uplatnit ani ustanovení § 418 o. z. o., a nepřipadá tak v úvahu, aby se vlastník dočasné stavby v důsledku jejího vybudování stal i vlastníkem pozemku, na němž byla postavena. Pouze na okraj lze zmínit, že rozpor mezi rozhodnutími Nejvyššího soudu sp. zn. Rv I 1734/23 a Rv I 1474/27 již byl vyřešen současnou judikaturou Nejvyššího soudu v rozhodnutích sp. zn. 22 Cdo 352/99 a 22 Cdo 283/2000 tak, že nadále je třeba vycházet z rozhodnutí Rv I 1734/23, což však dopadá pouze na aplikaci ustanovení § 418 o. z. o., která v dané věci na místě není.
10. Soud prvního stupně z dobových plánů správně zjistil, že stavba předmětné klubovny byla navržena jako provizorní, což vyplývá i ze svědecké výpovědi svědka K. Č., klubovně bylo přiděleno nouzové číslo xx, které rovněž figuruje v příslušném zápisu v pozemkové knize. Je tedy zřejmé, že tato stavba nebyla zřízena s úmyslem, aby na pozemku trvale zůstala, byla chápána jako stavba dočasná (bez ohledu na to, že fakticky existuje dodnes). V této souvislosti je třeba zmínit i skutečnost, že ani sám žalobce netvrdí, že by k pozemku, na němž byla stavba vybudována, měl zřízeno takové právo, z něhož by bylo možno dovozovat možnost trvalé existence dané stavby na pozemku, zmiňuje pouze údajné uzavření nájemní smlouvy s tehdejšími vlastníky pozemku J. R.. Zde lze poukázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Rv I 1522/23 a závěry tam uvedené ve vztahu ke stavbě zřízené na podpropachtovaném pozemku. Je tak třeba uzavřít, že stavba předmětné klubovny nebyla na předmětném pozemku vybudována jako stavba trvalá, nestala se tedy součástí pozemku, vznikla naopak jako samostatná věc v právním smyslu a jejím vlastníkem od počátku byl původní LTC, který tuto stavbu z vlastních prostředků vybudoval. Vlastnictví této budovy tak nemohlo přejít na základě smlouvy ze dne 21. 8. 1928 na československý stát, neboť dědicové po J. R. mohli převádět pouze pozemek, na němž byla klubovna postavena, ale nikoliv stavbu této klubovny, jejímiž vlastníky nebyli. Skutečnost, že původní LTC nebyl jako vlastník předmětné budovy nikdy zapsán v pozemkových knihách, není podstatná, neboť vlastnictví nabyt již samotným vybudováním stavby. Ustanovení § 431 o. z. o. proto nelze použít, neboť upravuje pouze nabytí vlastnictví nemovité věci při převodu vlastnického práva a nikoliv nabytí vlastnictví stavby originálním způsobem, tedy jejím vybudováním.
11. K dalšímu osudu vlastnického práva původního LTC k předmětné budově je třeba uvést, že podle zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Rv I 1522/23 v případě prozatímní stavby na cizím pozemku, která není jeho součástí, trvá její samostatná existence pouze po dobu, kdy existuje užívací právo vlastníka stavby k pozemku, na němž je postavena, skončením této doby se stavba stává součástí pozemku ve smyslu § 297 o. z. o. (po skončení této doby již vlastník stavby nebude mít na pozemku ničeho pohledávati). V řízení nebylo prokázáno, že by nájemní právo původního LTC k předmětnému pozemku poté, co se vlastníkem pozemku na základě smlouvy ze dne 21. 8. 1928 stal stát, zaniklo výpovědí, původní LTC naopak na přiléhajících tenisových kurtech pořádal mezinárodní turnaje. Toto nájemní právo však muselo zaniknout nejpozději ke dni 10. 10. 1950 (k tomuto dni byl původní LTC vymazán ze spolkového katastru podle zákona č. 187/49 Sb. na základě výnosu Ministerstva národní bezpečnosti ze dne 15. 6. 1950, čímž ztratil právní subjektivitu, a nemohl proto již nadále být nájemcem pozemku, na němž předmětná klubovna byla postavena). Nejpozději tímto dnem se tedy stal vlastníkem předmětné klubovny československý stát coby vlastník pozemku, jehož součástí se předmětná

klubovna takto stala. Již z tohoto důvodu lze konstatovat, že žalobce coby znovu vzniklá dobrovolná organizace není v současné době vlastníkem této klubovny.

12. Žalobci lze přisvědčit v tom, že v řízení nebyla prokázána existence rozhodnutí krajského národního výboru, na jehož základě by měl žalobce pozbyt své vlastnické právo k předmětné klubovně podle § 9 odst. 1 zák. č. 187/49 Sb. Takovéto rozhodnutí nepochybně nebylo vydáno proto, že stát se za vlastníka této klubovny považoval s ohledem na stav zápisů v pozemkových knihách, když na základě trhové smlouvy ze dne 21. 8. 1928 nabyt vlastnictví k pozemku, na němž klubovna byla postavena. Stát rovněž s pozemkem i stavbou klubovny jako se svou nakládal, o čemž svědčí i soudem prvního stupně zmíněná hospodářská smlouva o trvalém užívání národního majetku ze dne 28. 12. 1977, kterou byl pozemek i se stavbou klubovny dán do trvalého bezplatného užívání SK Slavia Praha. I s ohledem na tento stav lze proto ve shodě se soudem prvního stupně konstatovat, že znovu navrácení vlastnictví k předmětné klubovně mohl žalobce docílit pouze na základě restitučních zákonů č. 173/90 Sb. a č. 232/91 Sb. Tuto cestu žalobce rovněž zvolil podáním žaloby o vydání věci, která byla projednávána u Krajského obchodního soudu v Praze pod sp. zn. 17 Cm 192/92, a kde v konečném výsledku žalobce byl úspěšný ve vztahu k movitým věcem tvořícím vybavení klubovny, jeho žaloba však ve vztahu ke klubovně samotné byla pravomocně zamítnuta se závěrem, že žalobce v řízení neprokázal, že by měl ke dni 31. 3. 1948 vlastnické právo k této klubovně. Pokud se tedy nyní žalobce snaží dosáhnout určení svého vlastnického práva ke klubovně touto vlastnickou žalobou, jde z jeho strany o nepřipustné obcházení restitučních zákonů, jak je charakterizováno v judikatuře Ústavního soudu i Nejvyššího soudu (srov. stanovisko Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS-st 21/05 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1222/2001). Poukaz žalobce na nález Ústavního soudu sp. zn. I US 3943/14 není případný, neboť v tomto rozhodnutí byla řešena situace, kdy žalobce bez své vlastní viny nemohl nárok podle restitučních předpisů uplatnit. Ve zde souzené věci jde však o situaci zcela opačnou, neboť žalobce tento restituční nárok uplatnit mohl, a dokonce ho i uplatnil, v restitučním řízení však nebyl úspěšný. Žalobci přitom nic nebránilo, aby v restitučním řízení uplatňoval veškerou argumentaci vznášenou v průběhu tohoto řízení, a i kdyby s touto argumentací úspěšný nebyl, nemění to nic na závěru, že neúspěch v restitučním sporu nelze zvrátit cestou podání obecné určovací žaloby. Řízení o určovací žalobě v žádném případě nemůže představovat jakýsi „druhý pokus“ o získání nároku, s nímž žalobce nebyl úspěšný v restitučním řízení. Za tohoto stavu nelze než uzavřít, že i v případě, že by vlastnické právo k předmětné klubovně původnímu LTC nezaniklo, nemůže mít žalobce v tomto řízení úspěch s obecnou určovací žalobou, neboť takovým postupem, by došlo k nepřipustnému obcházení restitučních zákonů.
13. Veden výše uvedenými závěry odvolací soud potvrdil napadený rozsudek podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný včetně akcesorického výroku o nákladech řízení odůvodněného soudem prvního stupně ustanovením § 150 o. s. ř.
14. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť žalovaná měla v odvolacím řízení plný úspěch. Náklady řízení žalované představuje paušální náhrada hotových výdajů za 2 úkony (příprava účasti na odvolacím jednání, účast na odvolacím jednání) po 300 Kč podle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s vyhláškou č. 254/2015 Sb. Pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. v odvolacím řízení již odvolací soud nevidí důvod, neboť s ohledem na závěry vyslovené odvolacím soudem v předchozím kasačním rozhodnutí a na závěry vyslovené soudem prvního stupně v napadeném rozsudku již žalobce měl zvážit, zda bude v řízení dále pokračovat podáním odvolání.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena nebyla nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak, přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 27. března 2019

Mgr. Lubor Veselý, v.r.
předseda senátu